

UNUTULMAYAN EYLEM FOTOĞRAFLARI

Aydınlık Gazetesi, 28 Kasım 2017

Yıldırım Koç

Türkiye işçi sınıfı hareketi tarihinde unutulmayan bazı eylem fotoğrafları vardır. Bu yazımda bunların iki tanesini hatırlatacağım.

Bunlardan biri 1989 yılındaki Demir Çelik grevi sırasında Karabük Demir Çelik işçilerinin eyleminde çekilmişti.

1989 Bahar Eylemleri'nin arkasından Karabük Demir Çelik ve İskenderun Demir Çelik fabrikalarında çalışan işçiler greve çıktılar. İşçiler, o tarihlerde herhangi bir konfederasyona üye bulunmayan Çelik-İş Sendikası'na üyeydi. Çelik-İş'in genel başkanı da rahmetli Metin Türker'di.

Çelik-İş'in önderliğindeki işçiler 1989 yılında 137 gün grev yaptı. Bu grevin öyküsünü değerli arkadaşım Ali Tekin Çağlav ile birlikte kitaplaştırmıştık (Ali Tekin Çağlav-Yıldırım Koç, 137 Gün Süren Grevimiz, Çelik-İş Yay., Ankara, Aralık 1989, 406 s.).

EKMEK YOK, BARIŞ DA YOK

137 günlük grev, hem İskenderun ve Karabük halkı, hem de Türkiye'nin dört bir tarafındaki işçiler tarafından desteklendi. O tarihlerde Türk-İş'in genel başkanlığını rahmetli Şevket Yılmaz üstlenmişti. Türk-İş, o tarihte bağımsız bir sendika olan Çelik-İş'in bu grevini Karabük ve İskenderun'da düzenlediği mitinglerle destekledi.

Karabük ve İskenderun fabrikalarında her kökenden, her siyasi görüşten, her inançtan işçi vardı. Geçim kaygısı ve ekme mücadelesi, bu insanları birleştirdi.

29 Ağustos 1989 günü Karabük'te düzenlenen mitingde işçilerin bir bölümü üstlerini çıkartmışlardı. Hiç unutamadığım bir fotoğraf, kaburga kemikleri sayılan bir işçinin, "EKMEK YOK, BARIŞ DA YOK" pankartı taşımasıydı. Diğer bir fotoğrafta da "BİZ TÜKETEMEZSEK HİÇ ÜRETMEYİZ" yazıyordu.

İŞÇİLER İKTİDARA

1989 Bahar Eylemleri işçileri sınıf çıkarları etrafında birleştirdi. Özellikle 1991 yılında Türk-İş ile hükümet arasında imzalanan kamu toplu iş sözleşmeleri çerçeve protokolü sonrasında kamu kesimi işçilerinin ücretlerinde meydana getirilen büyük artış, bu birliği daha da pekiştirdi. Kamu kesimindeki bu ücret artışları özel sektöre de yansdı.

12 Eylül öncesinde siyasi görüşlere göre bölünmüş olan işçiler, hayatın zorlamasıyla bu bölünmeyi aştılar. Geçmişte siyasi görüşlerindeki farklılıklar nedeniyle birbiriyle kavga etmiş ve hatta birbirine silah çekmiş insanlar, "işçi iktidarı"ndan söz etmeye başladı.

Bu yıllarda siyasi partilerin işçi sorunlarına yaklaşımları çok yetersizdi. Bu da işçilerde tepki yaratıyor, yeni arayışlara yol açıyordu. 1991-1992 yıllarındaki birçok işçi eyleminde yaygın olarak kullanılan bir slogan, "İŞÇİLER BİRLEŞİN, İKTİDARA YERLEŞİN" idi.

1992 yılı sonlarında Zonguldak'taki belediye işçilerinin bir eyleminde taşınan pankart da son derece ilginçti. "ARI: SOKTU; AT: TEPTİ; OK: BATTI; İŞÇİLER İKTİDARA" idi (Cumhuriyet, 1.12.1992).

1989 Bahar Eylemleri işçiler arasında siyasal talepleri de yükseltmişti. Belediye işçileri, ANAP'a (arı), DYP'ye (at) ve CHP'ye (ok) olan tepkilerini bu sloganla ifade ediyor, alternatifini de işçilerin iktidarı olarak dile getiriyordu.

Zonguldak Belediyesi'nde çalışan 1200 işçi 1992 yılı sonlarında ücret, ikramiye ve toplu iş sözleşmesi zam farklarını alamayınca iş bıraktılar. Ardından da kasım ayının son günü Zonguldak kent merkezinde bir yürüyüş yaptılar ve hükümet aleyhinde sloganlar attılar. Polis önce yürüyüşü engellemeye çalıştı ancak polisin kurduğu barikat daha sonra kaldırıldı. Yürüyüş olaysız sona erdi.

TTK maden işçilerinin 4-8 Ocak 1991 Zonguldak-Mengen yürüyüşündeki o muhteşem fotoğrafının yanına bunlar da eklenmelidir.

